

**ИВАНОВ АЛЕКСЕЙ
АНДРЕЕВИЧ-КУНДЭ
(1898-1934)**

- Суруйааччылыгын билиһиннэри;
Атын источниктартан суруйааччы туһунан билэри ситиһии.

Күндэ туһунаан...

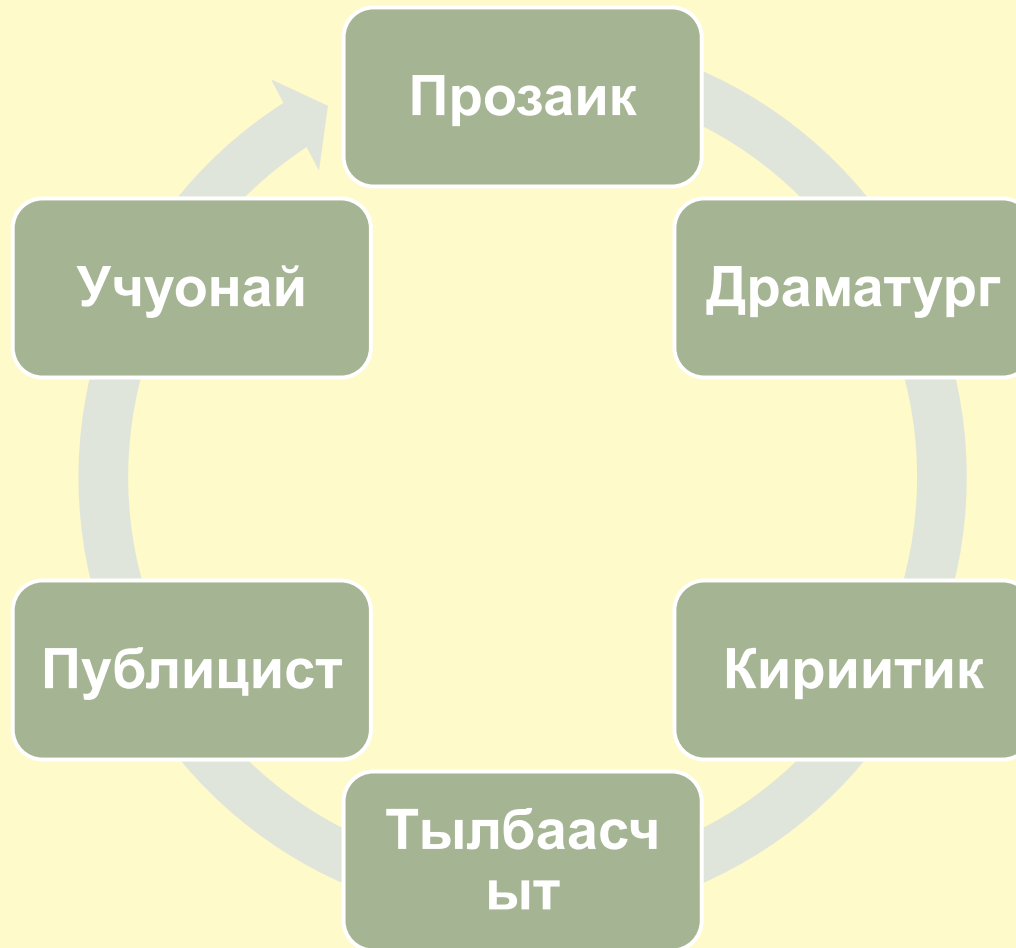
- “Биһиги Сахабыт сириҥ киэн-дэлэгэй айылҕатын, кини баай хара тыатын, дэхси көнө хонуутун, ыраас чэбдик уутун, эгэлгэ кэрэтин хоһуйбут маннайгы улахан поэттарбытыттан биирдэстэрэ кини...”

Амма Аччыгыйа

- “Күндэ дириҥ иэйиилээх дьингнээх поэт буолан, ханнык да чуор кулгаахтаах киһи истибэтин истэрэ, ханнык да кыраҕы харахтаах киһи көрбөтүн көрөрө...”

Софрон Данилов

Күндэ :

Айар үлэтин уратыта

- Литература үс көрүнгэр: драмаҕа, прозаҕа, лирикаҕа үлэлээбитэ. Ордук кыра кээмэйдээх прозаҕа уонна лирикаҕа арыллыбыта;
- Национальнай тыыннаах поэт;
- Уйаҕас лирик, тыа олоҕун пейзажной лирикатын байыппыта... Кини гражданскай лириката патриотическай пафостаах;
- Литературнай кириитик;
- Саха тылын чинчийээччи-учуонай.

Күндэ абата

Андрей Иванович Иванов-
Бучуука Өндүрэй

- Абата Лахарай уола Бучуука Өндүрэй орто ыал сиэринэн оморбута. Кэргэнэ, ийэтэ – Ньараах Ыстапаан кыыһа Сүөкүлэ, эрдэ өлбүтэ.

Убайа Тураах Дьарааһын оҕолоро

Тураах
Дьарааһынтан
Мааса,
Ааныска,
Борокуоппай,
Уйбаан
(Нуолур)
төрөөбүттэрэ.

Суруйааччы хос ааттара:

- “...Оџо турбат ыала буолан, биһиги оџобут буолбатах, атын сиртэн кэлэ сылдьар *Хоноһо* оџо буолар диэн, абааһыны муннаран ааттаабыт быһыылары этэ...”

Ксенофонт Алексеев-Ньээн оџонньор. Сөрүүн сүөгэй тылынан. – Дьокуускай, 1998 с. 19 с.

- *Күндэ.* Күндэ күөл – дьэнкэ, дирин ыраас уулаах күөл. *Г.Ф.Сивцев. Сахалыы кылгас тылдыт. – Дьокуускай, 1979. – 69 с.*

Иркутской семинариятыгар

- 1913 с. кэлин Үлэ Геройа буолбут биллиилээх учуутал П.Х.Староватов сүбэтинэн Иркутскайга учуутал семинариятыгар үөрэнэ барбыта. Онно студеннар уонна үөрэнээччилэр кистэлэн революционнай куруһуоктарыгар кыттыһан, революция эрэ иннинэ үөрэбиттэн уһуллубута.

Бүлүүгэ үлэтэ

- Күндэ 1920-21 с.с. Бүлүүгэ санга аһыллыбыт иккис ступеннээх оскуолаҕа саха тылын үөрэппитэ. Учуталынаан П.Х. Староватовтыын республика биир кырдыаҕас музейын тэрийсибитэ, үөрэнээччилэргэ «Тын хатыта» литературнай куруһуогу салайсыбыта.

Биир дойдулаахтар бөлөхтөрө. Москва, 1925 с.

Москвааҕы үлэлиир кабинетыгар

Москва к. 1927 с

- Күндэ бэчээт дьыалатыгар сыһыаннаабын, дьобурдаабын учуоттааннар, 1924 сыллаахха Москваҕа ССРС норуоттарын Киин издательствотын иһинэн тэриллибит саха секциятыгар эппиэттиир редакторынан ыыппыттар.
- Кини Москваҕа үлэлиир сылларыгар аатырбыт суруйааччы Д.Фурманов “Чапаев” роман ааптара салайар литературнай куруһуога дьарыктаммыта.

1927 с. Саха суругун комитетын мунһаҕа

- 1927-1929 с.с. диэри «Кыым» хаһыат эппиэттиир редакторынан үлэлээбитэ.
- 1929-30с.с. Дьокуускайдааҕы кинигэ издательствотыгар эппиэттиир редакторынан сылдыбыта.
- 1931 с. Саха АССР Киин Ситэриилээх Комитетын иһинээҕи сана алфавит комитетын учуонай секретарынан анаабыттара. Олобун тиһэх сылларыгар диэри үлэлээбитэ.

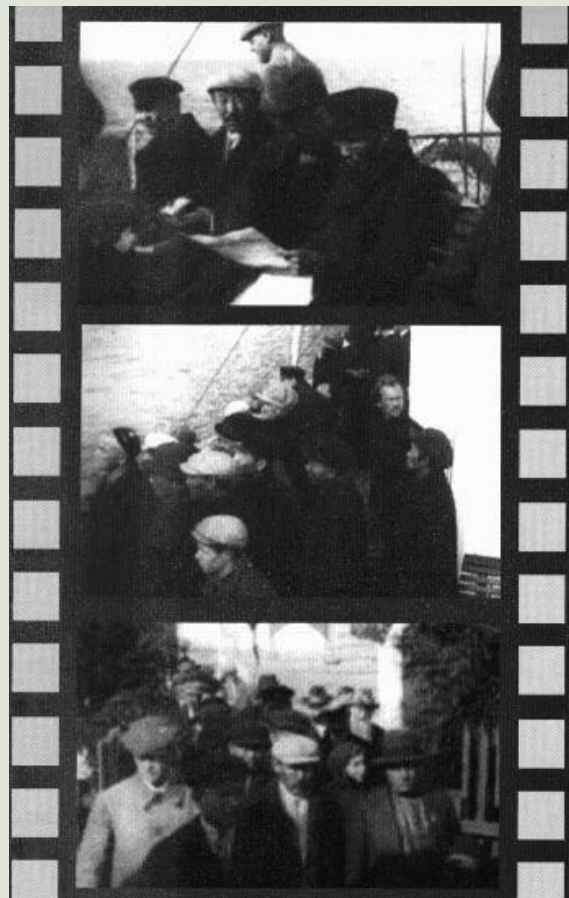
Араас сылларга...

Саха сириҥ суруйааччылары
1928 с. Дьокуускай к.

Крымга Воронцов
дыбарыаһын аттыгар. 1929 с.

«Россия Наукаларын Академиятын 200 сыла» диэн
2 чаастаах, сагата суох киинэ кадрдара.

Бастакы кадрга төрдүөн (И.Барахов, А.Софронов, И.Винокуров, А.Иванов-
Күндэ)

А.А.Иванов-Күндэ унгоѳа. Дьокуускай, Бүлүү
тыраахтата. 1954 с. түһэрии.

1934 с. алтынныы 30 күнүгэр сэллик ыарыытыттан Дьокуускайга өлбүтэ.